



Monumentnummer*: 514853

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 19 december 2005
Kadaster deel/nr 82685/145

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wergea Leeuwarden Fryslân

Locatiennaam Locatieomschrijving
Wergea

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Warrega A 4445

Omschrijving**

Inleiding

Het WOONHUIS in Eclectische stijl is gebouwd in 1888, vrijwel zeker naar ontwerp van A.K. Hoekstra, als bedrijfswoning van het eigen aannemersbedrijf annex schaatsenmakerij. Het type woning wordt wel pastorie- of rentenierswoning genoemd. De inscriptie op de marmeren gedenksteen voor de eerste-steenlegging luidt: 'Aan dit gebouw den eersten / steen gelegd door / Keimpe A. Hoekstra / oud 80 en / Keimpe A. Hoekstra / oud 11 jaar, / Warga den 26 juni 1888'. Het woonhuis hoorde bij het naastgelegen timmerbedrijf en de juist rond deze tijd bloeiende schaatsenfabriek van de firma A.K. Hoekstra. Aanvankelijk stond het los van de werkplaats, zoals nog zichtbaar aan het schoon metselwerk in de timmerwerkplaats.

Het woonhuis is sedert 1989 geleidelijk verbouwd waarbij oorspronkelijke onderdelen zijn verwijderd (ijzeren stoephek) of verschaald (roedeverdeling). De bescherming van rijkswege richt zich derhalve hoofdzakelijk op de voor- en zijgevels en op enkele aspecten van het interieur. De indeling van het INTERIEUR van het woonhuis is gewijzigd, maar de oorspronkelijke structuur is redelijk herkenbaar; de inrichting is voor het overgrote deel voor de bescherming van ondergeschikte betekenis.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



Het woonhuis heeft een nagenoeg vierkante plattegrond en bestaat uit één bouwlaag met een afgeknot schilddak; op de hoeken twee schoorstenen en op de dakschilden zwart geglazuurde gegolfde Friese pannen. De gevels zijn gemetseld in bruine baksteen in staand verband met een knipvoeg. De gevel is verticaal geleed door een gepleisterde plint, een lijst ter hoogte van de lekdorpel van de vensters en een houten gevellijst. De gevel is horizontaal geleed door hoeklisenen en een middenrisaliet, die doorloopt in een gemetselde dakkapel onder flauw hellend zadeldak waaraan het overstek rust op consoles. De muurdammen op de hoek van het woonhuis en van het middenrisaliet hebben gepleisterde spiegellijsten met een decoratief ornament; de hoeklisenen hebben een gepleisterd kapiteel.

De lichtopeningen zijn aan de zuid- en oostgevel met een regelmatige interval over de gevel verdeeld en hebben alle een geprofileerde wenkbrauwboog met een kuif. In de zuidgevel bevinden zich van links naar rechts: een provisiekelderraam met diefijzers, een H-venster, een blind venster met wenkbrauwboog en een H-venster. In het dakschild boven het blinde venster is een oeil-de-boeuf bekleed met zink. De oostgevel is symmetrisch ingedeeld en bestaat uit een risalerend middenportiek, doorgemetseld tot de dakkapel met T-venster en balkon; aan beide zijden van de portiek twee H-vensters. In het middenrisaliet een inpanidige portiek met gepleisterde zijwanden; in de rechterwand de marmeren gedenksteen. De treden zijn beraapt met portlandcement; het bordes heeft marmeren tegels. De porte brisée heeft paneeldeuren. Het houten balkon boven de ingang rust op consoles; de balustrade heeft een smeedijzeren hekwerk tussen houten stijlen. In de noordgevel twee vensters met wenkbrauwboog en kuif.

Het INTERIEUR van het woonhuis bevat ondermeer de volgende waardevolle elementen: de gang en delen van de linker voorkamer. De gang heeft een houten vloer, een imitatie-marmeren lambrizing en een stucplafond met randdecoratie. De rechter voorkamer heeft een zwartmarmeren schoorsteenmatel met boezem en gecanneleerde kolommen, een stucplafond met randdecoraties en middenstuk.

Waardering

Het woonhuis in Eclectische stijl uit 1888, dat vrijwel zeker gebouwd is naar ontwerp van A.K. Hoekstra als bedrijfswoning van het eigen aannemersbedrijf annex schaatsenmakerij, is van algemeen cultuurhistorisch belang:

- vanwege de herinneringswaarde aan de bloeiperiode van de belangrijke schaatsindustrie te Wergea,
- vanwege de redelijke mate van esthetische kwaliteit van het ontwerp,
- vanwege de redelijke mate van gaafheid van de zuid-, oost- en noordgevel,
- vanwege de functionele relatie met het industrieel-ambachtelijke complex, waar het gebouw als ondernemerswoning onderdeel van uitmaakte.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument